

Mishnah Shabbat, chapter 12

משנה שבת פרק יב

(1) If one builds, how much must he build to be liable [punishment if intentional, or a sin-offering if unintentional]? One who builds, any amount [i.e., even filling up a hole in a wall, since in the Mishkan if a board had a hole in it, it was immediately filled], and one who chisels [a stone to make it square or flat, this is a subcategory of striking the finishing blow with a hammer] and one who strikes a finishing blow with a hammer [after the quarryer had chiseled out the stone on all four sides from the mountain and is attached to the mountain only by a thin strip of rock, a final blow would separate the stone from the mountain. So, too, placing the final finishing-touch thereby completing an object falls under the category “striking a finishing blow”], or with a small axe, and one who drills [a hole], any amount, [“any amount” applies to all the aforementioned labors] is liable. This is the general principle: Whoever does work on the Sabbath and his work endures [i.e., it is not necessary to add upon it], is liable. Rabban Shimon ben Gamliel says: Also liable is one who strikes with the sledghammer on the anvil at the time of his work [thereby ensuring a smooth flat hammerhead before proceeding to flatten silver or gold with that hammer], because he is as one who improves his work [this was done during the construction of the Tabernacle, the silver and gold smiths would flatten the hammerhead on an anvil after every three strikes on the silver or gold; the law does not follow Rabban Shimon ben Gamliel].

(2) One who plows, [is liable for] any amount, one who weeds, and one who

רבו עובדיה מברטנורא

א הבורה. שאמרו באבות מלאכות, כמה יבנה ויהיה חייב כל שהוא: **מסתת.** מרבע את האבן או מחליקה ומתקנה, הכל לפי מנהג המקום, והיא תולדה דמכה בפטיש: **והמכה בפטיש.** הוא גמר מלאכה של חוצבי אבן, לאחר שחצב האבן מן ההר סביב והבדילה מכה עליה בפטיש מכה גדולה והיא מתפרקת ונופלת. וכל הגומר מלאכה בשבת, תולדה דמכה בפטיש היא: **מעצר.** קופיץ קטן: **והקורד.** הנוקב: **כל שהוא.** אכולו קאי, אמסתת ואמכה בפטיש ובמצעד והקורד: **ומלאכתו מתקיימת.** שאין צריך להוסיף עליה: **קורנס.** מרטי"ל: **סדן.** אנקוינ"א בלע"ז: **מפני שהוא כמתקן מלאכה.** אף על פי שאינו מכה על המלאכה אלא על הסדן, מתקן הוא, שכן מרדדי טסי משכן היו עושים, מכין על הטס שלש הכאות ועל הסדן הכאה אחת להחליק הקורנס שלא יבקע הטס שהוא

trims [trees, by chopping off dead branches], and one who prunes [young shoots], any amount is liable. One who gathers wood — if in order to effect an improvement, [e.g., one cuts off branches or twigs to enable more vigorous growth, then he is liable for] any amount; if for fuel, as much as is required for boiling a light egg. If one collects grass, if to effect an improvement [in the soil, then he is liable for] any amount; if for an animal[’s fodder], [the amount is] a kid’s mouthful.

(3) One who writes two letters, [if ambidextrous] whether with his right or with his left hand [otherwise, a right handed individual, writing with the left hand is not liable, although it is Rabbinically prohibited], whether the same letter [twice] or two different letters, or in two [different colored] inks, in any language, he is liable. Rabbi Yose said: They declared one liable [for writing] two letters only because of the mark [that it makes], because thus did they write on each board of the Mishkan, to know which was its companion [so that when the Mishkan was dismantled and subsequently erected again, the boards should remain in the same order as before. Therefore, if one makes any two marks, even though they are not alphabetical characters he is guilty in Rabbi Yose’s view]. Rebbi Says:

רבנו עובדיה מברטנורא

דק. ואין הלכה כרשב"ג: **ב המנבש.** תולש עשבים רעים מתוך טובים. פירוש אחר, חופר סביב עיקרי הצמחים, והיא מלאכה מעין חרישה: **מקרסם.** קוצץ ענפים יבשים מן האילן לתקנו: **מזרד.** זרדים לחים חדשים של שנה זו, ופעמים שהן מרובים ומתגדלים ומכחישים כח האילן וקוצצין אותן ממנו: **אם לתקן.** את האילן או את הקרקע וקצצו מן המחובר: **ביצה קלה.** כגורגרת מביצת תרנגולת, שהיא קלה להתבשל יותר משאר ביצים: **ג בין בימינו בין בשמאלו.** באדם שהוא שולט בשתי ידיו, דאילו בשאר כל אדם כתיבת שמאל אינה כתיבה: **בין משם אחד.** שתיהן אלפין: **משני שמות.** אלף בית: **משני סממניות.** אחד בדיו ואחד בסיקרא. ואית ספרים דגרסי משני סימניות, כלומר משני סימנים, כגון שכותבים א' לסימן אחד וב' לסימן שנים: **בכל לשון.** וכתב של כל אומה ואומה: **משום רושם.** סימן שהיו עושים בקרשי המשכן, מפני שמפרקים אותן ולכשיקומהו לא יחליפו סדר הקרשים. ואתא רבי יוסי למימר דאפילו לא כתב, אלא שרשם שתי רשימות בעלמא לסימן, חייב. ואין הלכה כרבי יוסי: **מצינו שם קטן.** כלומר, אף על פי שלא נגמר מלאכתו, שנתכוון

והמקרסם והמזרד כל שהוא, חיב. המלקט עצים, אם לתקן, כל שהן, אם להסק, כדי לבשל ביצה קלה. המלקט עשבים, אם לתקן, כל שהוא, אם לבהמה, כמלא פי הגדי: **ג הכותב שתי אותיות, בין בימינו בין בשמאלו, בין משם אחד בין משני שמות, בין משני סממניות, בכל לשון, חיב.** אמר רבי יוסי, לא חיבו שתי אותיות אלא משום רושם, שכה היו כותבין על קרשי המשכן, לידע איזהו בן זוגו. אמר רבי, מצינו שם קטן

We find a short name [forming part] of a long name: [e.g.,] שם — Shem as part of שמעון — Shimon, or שם — Shem as part] of שמואל — Shmuel; נח — Noah as part of נחור — Nahor; דן — Dan as part of דניאל — Daniel; גד — Gad as part of גדיאל — Gaddi'el. [I.e., If one intended to write long names, but writes only part of those names, and nevertheless, it forms a complete name in itself, one is liable.]

(4) One who writes two letters in one state of unawareness, is liable [as in the previous chapter, Mishnah 6, “This is the general principle: all who are liable to a sin-offering are liable only if the beginning and the end of the forbidden action are unintentional,”]. If one writes with ink, chemicals, *sikra* [a kind of stone used to paint red] *kumos* [black-colored earth], *kankantum* [vitriol used as an ingredient of ink], or with anything that leaves a mark on the angle of two walls or on the two pages of a ledger, and they [the two letters written] are [thereby] read together, he is liable. If one writes on his flesh [with ink], one is liable. One who scratches [letters] on his flesh: Rabbi Eliezer declares him liable to a sin-offering, but the Sages exempt him [even if he extracts blood in the shape of letters since this is definitely not the usual manner of writing].

(5) If one writes with a fluid [that blackens, such as juice from berries], with [other] fruit juices, in road dust [i.e., one writes in the dust with his finger], or with writer's powder [the sediment left in an inkwell], or with anything that cannot endure, one is not liable [but is, nevertheless, Rabbinically prohibited. If

רבנו עובדיה מברטנורא

לכתוב תיבה גדולה וכתב מקצתה, הואיל ואותה מקצת היא תיבה ומתקיימת במקום אחר, חייב. וכן הלכה: **ד בסם.** אורפימנט¹ בלע"ז: **בסיקרא.** מין אבן שצובע אדום: **בקומוס.** מין עפר וצבעו שחור. פירוש אחר, שרף אילן גומי"א בלע"ז: **בקנקנתום.** זא"ג בערבי, ובלע"ז ורדיאלו"ז: **ובכל דבר שהוא רושם.** לאתווי מים ששרו בהם עפצים גאלי"ש בלע"ז: **שהוא רושם.** שרישומו מתקיים: **על שני כתלי זוית.** אחת במזרח ואחת בצפון סמוכות זו לזו במקצוע: **על שני לוחי פנקס.** ספר שהחנוני כותב בו חשבונותיו. ואע"ג דלאו על לוח אחד הן, אם נהגין ונקרין זה עם זה, כגון שכתובין על שתי שפתי הלחין הסמוכין זה לזה, חייב: **הכותב על בשרו.** בדיה: **והמסרט על בשרו.** בברזל עושה צורת אותיות בבשרו: **רבי יהושע פוטר.** ואפילו הוציא דם, לפי שאין דרך כתיבה בכך. והלכה כרבי יהושע: **ה במשקין.** שמשחירין, כמו מי תותים וכיוצא בהן: **במי פירות.** של כל שאר פירות: **באבק**

one writes] with the back of his hand [i.e., he writes with his palm facing upward], with his foot, with his mouth, or with his elbow; if one writes one letter near [other] writing [i.e., near a letter already written, so as to complete the word]; or if one writes upon writing [to make it clearer]; if one intends to write a *het* but writes

two *zayyins* [a *het* is like two *zayyins* with a connection on top, here he forgot the connection]; one [letter] on the ground and another on a beam; If one writes [a letter] on two [separate] walls of the house or on two pages of a ledger which are not read together, one is not liable. If one writes one letter as an abbreviation [i.e., a letter followed by a short stroke or point to indicate that it is an abbreviation, e.g. **R'** for *Rabbi*]: Rabbi Yehoshua ben Bateira holds him liable [since one understands a complete word from this writing], while the Sages exempt him [regardless of what is understood, as he, in fact, only wrote one letter; the law follows the Sages].

(6) [See the general rule in Mishnah 7:1 above, where it is explained that one incurs one sin-offering for many forbidden labors where the cause for all these unintentional Sabbath desecrations was based on a single, central mistake, for example an unawareness that there is a Sabbath. If, however, he remembered in between each act of desecration, he would incur separate sin-offerings for each desecration. What is the law, if, before one completed a forbidden labor, he became aware of his sin and that it was Sabbath and stopped, then forgot again and completed the forbidden labor? For example] if one writes two letters in two

רבנו עובדיה מברטנורא

דרכים. כגון שטרט באצבעו צורת אותיות על החול והאבק שבדרכים: **באבק סופרים.** עפרורית של קסת הסופר: **לאחר ידו.** על גב ידו, שאחז הקולמוס באצבעותיו והפך ידו וכתב: **ובמרפקו.** הפרק האמצעי שבזרוע: **אות אחת סמוך לכתב.** אצל אות כתובה זיווג לה אחת והשלימה לשתיים: **כתב על גבי כתב.** העביר קולמוס על אותיות הכתובות כבר וחידשם: **וכתב שני זיינין.** שלא נראה הגג של חז"ת אלא שתי הרגלים נראה כאילו הם שני זיינין: **על שני כותלי הבית.** שאינן במקצוע: **על שני דפי פנקס.** שעשוין עמודים עמודים, וכתב אות אחת בעמוד זה ואות אחת בעמוד זה, ואינו יכול לקרובן אלא אם כן יחתוך מה שמפסיק ביניהן. ותנא ברישא כותלי הבית המרוחקים זה מזה, והדר תנא דפי פנקס, ולא זו אף זו קתני: **אות אחת על שם נוטריקון.** שעושה סימן נקודה עליה ומבינים מאותה האות תיבה שלימה, כגון קו"ף קרבן, מ"ם משר, ת"ו תרומה: **רבי יהושע בן בתירא אומר חייב.** כיון שהכל מבינים מאותה האות תיבה שלימה כאילו כתב אותיות של כל

[separate] states of unawareness, one [letter] in the morning and one [letter] in the evening (see Tosfot Yom Tov),

Rabban Gamliel holds him liable [as if he wrote the two letters together, since an inconsequential awareness, such as an awareness after writing only one letter (which, in any case, does not incur liability), does not separate the two actions from one another, hence, the two actions combine as if committed during one state of unawareness] while the Sages exempt him [maintaining that the awareness between the writing of each letter separates the two actions].

רבנו עובדיה מברטנורא

התיבד; **וחכמים פוטריין**. שהרי לא כתב שתי אותיות. והלכה כחכמים: **ו בשתי העלמות**. לאחר שכתב אות אחת בשוגג נודע לו שעבר, וחזר ונעלם ממנו ושגג וכתב אות שניה בצדה: **אחת בשחרית ואחת בין הערבים**. כיון דהוי ליה שהות בנתיים כדי לידע הוה לי בשתי העלמות: **רבן גמליאל מחייב**. דסבר אין ידיעה לחצי שיעור לחלק שלא יצטרף עמו החצי האחר: **וחכמים פוטריין**. דסברי הידיעה שבין שני חצאי שיעור מחלקת ביניהם, ולא נעשה כאילו היו שני חצאי שיעור בהעלם אחת. והלכה כחכמים: